

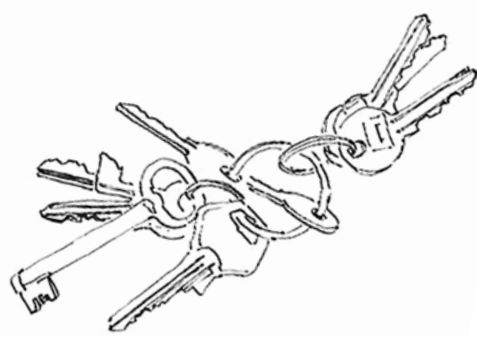
1

Výstava Jána Mančušku v Dome umenia/Kunsthalle Bratislava má názov *Prvá retrospektíva*. Retrospektíva znamená ohliadnutie sa do minulosti. Každý z nás z času na čas spomína, triedi a upratuje svoje veci a myšlienky. Na takéto upratovanie je potrebné vyhraď si čas, podobne ako na túto výstavu. Je to výstava o myšlienkach a ich objavovanie je náročná aj dobrodružná práca.

Na výstave nájdeš mnohé diela, vytvorené z predmetov každodenného života – ready-mades*. Aké predmety pri sebe bežne nosíš? Obkresli alebo prekresli niektorý z nich a napíš, na čo slúži.

**ready-mades = predmety z každodenného života, ktoré umelci využívajú v tvorbe*

Ján Mančuška: *Bez názvu*, 2002
Súkromná zbierka (detail)

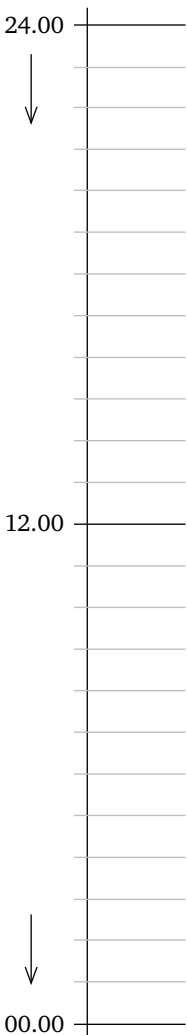
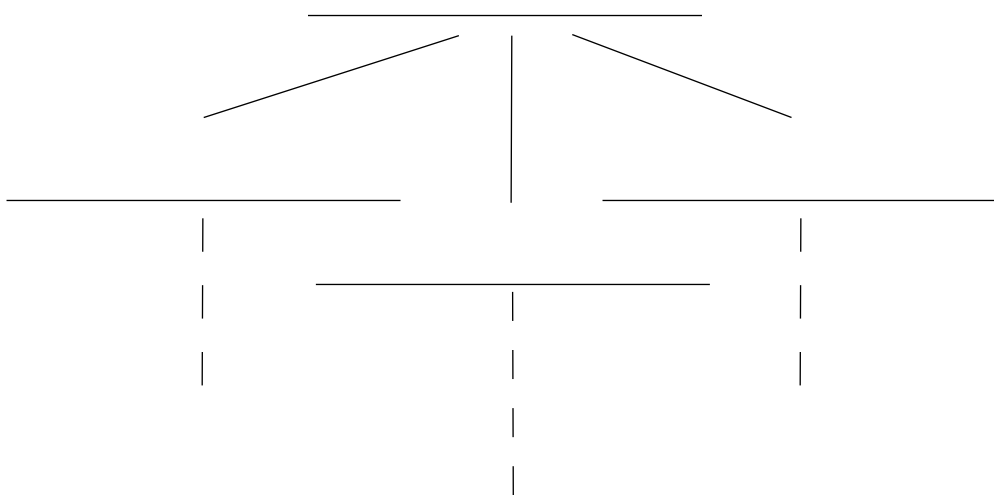
2

Vyber si jeden z predmetov, ktorý používa Ján Mančuška, alebo jedno slovo z výstavy:

K tomuto slovu doplň tvoje asociácie* – všetko, čo ti pri ňom napadne. Opýtaj sa návštevníkov výstavy, čo ako prvé napadlo im. Vznikne obraz – mapa, diagram* slov, podobný ako vytvoril Ján Mančuška na stene so slovom hrnček (*Hrnček*, 2003, inštalácia na stene). Na jeho konci možno vznikne nová myšlienka, nápad. Alebo bude pokračovať donekonečna, tak ako pri myšlienkach, ktoré jedna na druhú nadväzujú.

**asociácia = spájanie myšlienok*

**diagram = grafické znázornenie vzťahov medzi slovami či obrazmi*

3

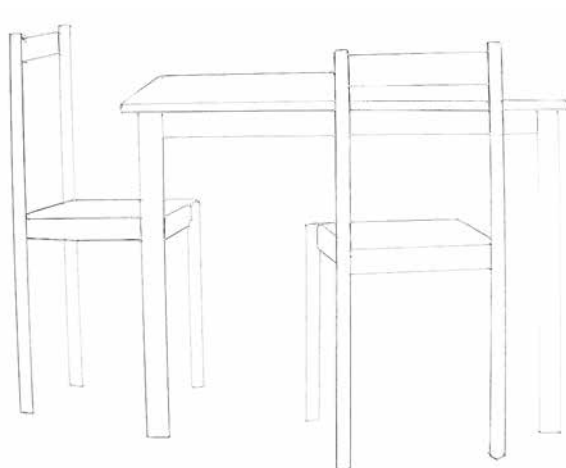
Ján Mančuška dáva myšlienkam podobu kresby, textu, filmu, či priestorovej inštalácie* z každodenných materiálov. Spoznávanie jeho zašifrovaných myšlienok je ako detektívny príbeh. Je iné zažiť niečo „na vlastnej koži“ a iné o tom počúvať, alebo pozerať film. Ján Mančuška sa stal „zberateľom príbehov“ svojich známych. Podľa takýchto skutočných príbehov, ktoré nazval „ready-made príbehy“, vytváral texty a filmy. Určite sa ti už stalo, že sa viacerí ľudia snažili popísať jednu udalosť, ktorú spolu zažili, no každý o nej hovoril trochu inak. Prečo to tak je?

Ján Mančuška písal aj vlastné príbehy a vytvoril predstavenie, kde rozprávač číta dej divadelnej hry, ale herci ho hrajú naopak: smerom od konca na začiatok (*Hra naopak*, 2007, projekcia). Všetky pohyby majú nacvičené naopak, ako film pustený odzadu a oba príbehy sa stretnú presne v strede. Skús dielo nájsť na výstave. Aký by bol príbeh tvojho dňa odzadu dopredu?

** inštalácia = dielo v priestore, často vytvorené z každodenných predmetov (ready-mades)*

4

Aj každodenné udalosti majú svoje tajomstvá. Napríklad v električke či autobuse si vyberáš, kam si sadneš, máš svoje obľúbené miesta. Podobne aj v kine či v škole, (i keď tam to vždy nezávisí iba od teba). Ján Mančuška si vždy, keď navštívil svoju mamu alebo svokru, sadol na tú istú stoličku. Nakresli situáciu pri obede u vás doma: kto na ktorom mieste sedáva a prečo je to tak?

Ján Mančuška: *V byte svokry – sedávam na stoličke vpravo*, 2004,
Zbierka Andrew Kreps, New York.

„To, čo sa nenachádza vo výstavných priestoroch, je hlavným objektom záujmu umenia.“
J.M.

SPRIEVODCA

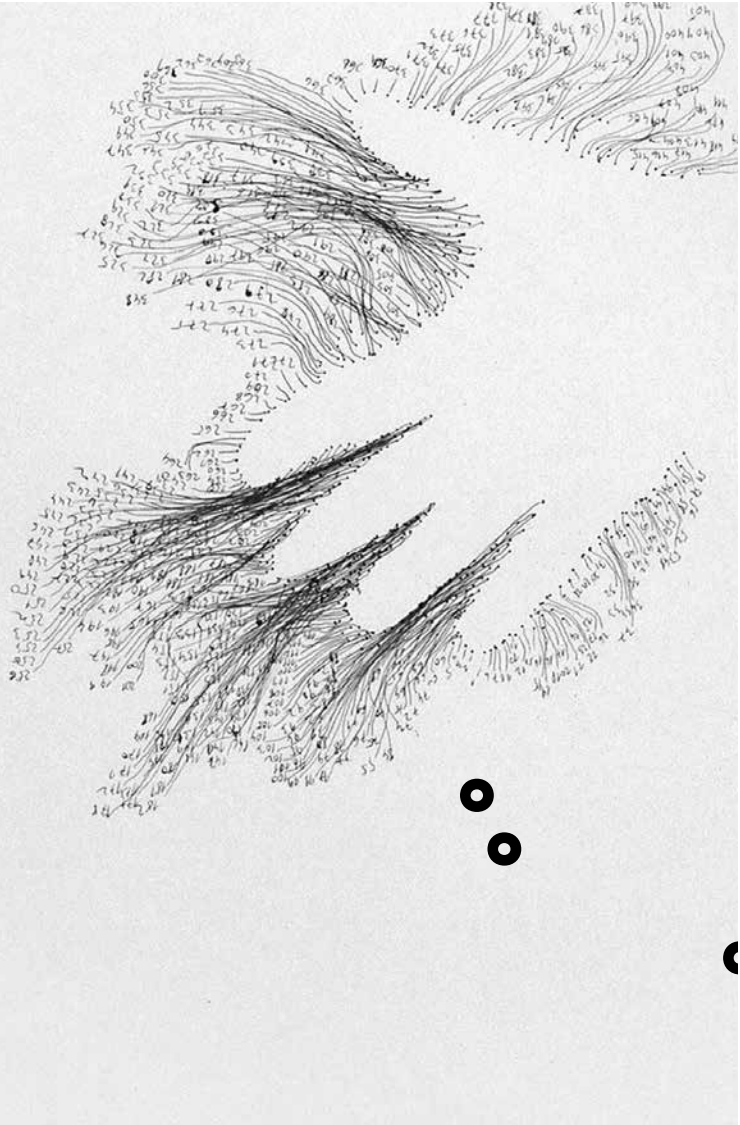
výstavou Jána Mančušku

5

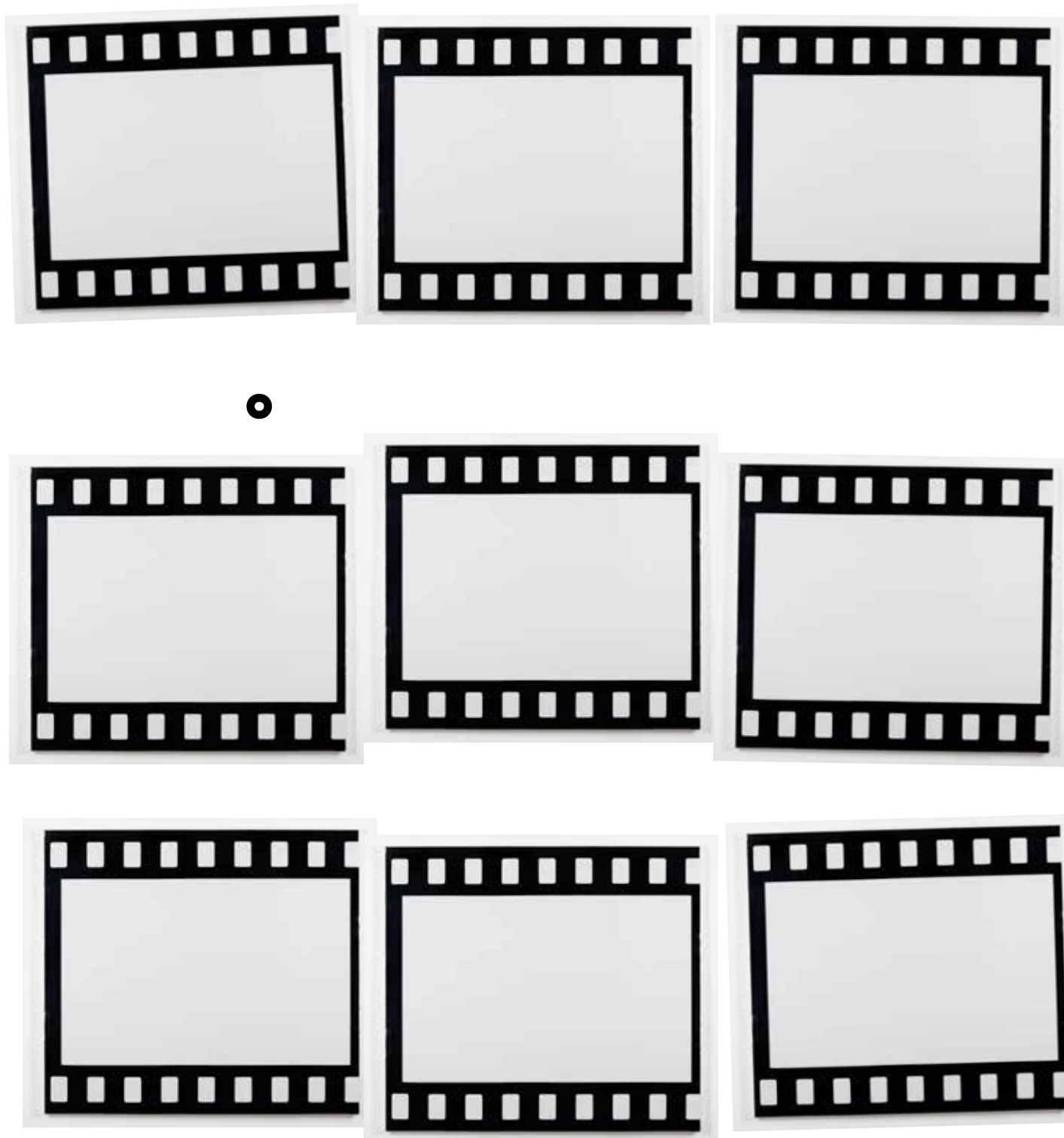
Jána Mančuška zaujíma vytváranie príbehov. Skús vymyslieť krátky príbeh z nasledujúcich slov. Mnohé z nich sa v rôznych významoch objavujú aj v dielach na výstave:

stolička, dvere, okno, pohár, slovo, sen, muž

Môžeš ho použiť ako scenár a pokúsiť sa podľa neho zahrať divadlo, natočiť film, nakresliť komix alebo fotopribeh.

*Ján Mančuška používal na filmovanie tzv. 35mm film. Obraz sa kamerou zaznamenával na filmový zvitok, ktorý nájdeš v mnohých podobách aj na výstave. Ešte pred pár rokmi sa fotografovalo na tzv. analógový fotoaparát, aký dnes používame už zriedka. Aby fungoval, musel sa do neho vložiť zvitok svetlomitlivého filmu, na ktorý sa dalo urobiť zvyčajne 24 alebo 36 záberov. Fotografie sme mohli vidieť až po ich vyvolaní v tmavej komore, aby sa svetlomitlivý film neosvetlil a obraz nezmizol.

Ján Mančuška sa narodil v roku 1972 v Bratislave. Od detstva žil v Prahe, kde ako 39-ročný v roku 2011 zomrel. Študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe a na výtvarnú scénu vstúpil v druhej polovici 90. rokov 20. storočia. V roku 2004 získal Cenu Jindřicha Chalupského, jeho diela sa nachádzajú v zbierkach najslávnejších svetových galérií, ku ktorým patrí Múzeum moderného umenia (MoMA) v New Yorku či Centre Pompidou v Paríži. Nadväzuje na konceptuálne tendencie umenia 60. a 70. rokov, vo svojej post-konceptuálnej tvorbe pracuje s textom a jazykom v jeho rôznych podobách a formách – využíva film, video, literatúru, performanciu. Napriek medzinárodnému jazyku súčasného umenia spracúva skúsenosť, vychádzajúcu zo špecifického historického kontextu, v ktorom pôsobil.

Ján Mančuška. Prvá retrospektíva
13. 11. 2015 – 14. 2. 2016
Konceptia výstavy: Vít Havránek
Konceptia výstavy: Daniela Čarná
Grafický návrh: Stano Masár

Vydalo Oddelenie vedy, výskumu a vzdelávania KHB, 2015
Sprievodca výstavou Jána Mančušku je určený detským návštevníkom a ich rodičom. Ponuku vzdelávacích a rodinných programov k výstave nájdete na www.kunsthallebratislava.sk.

Dom umenia/Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, Bratislava
Otvorené: STR – PON: 12.00 – 19.00,
PIA: 12.00 – 21.00, UTO: voľný deň

Titulná strana: Ján Mančuška:
Ideálna identita, 2004. Súkromná zbierka

Dom umenia

KHB
Kunsthalle Bratislava

GHMP
Galerie hlavního města Prahy

S finančnou podporou

Generálny partner

Zriaďovateľ Slovenského centra vizuálnych umení

Partner osvetlenia fasády

Partneri

